

Kisded Gyermeknek való
CATECHISMUS,

Az az:
Rövid Kérdések és Fe-
leletek által való.

T A N I T A S;

A' Keresztyéni Hitnek fő-
Agazatiról.

Melly irattatott
SIDERIUS JANOS
által.

*Most pedig újjobban e' szép formában
ki-botsáttatott.*

L Ó T S É N,

BREWER SAMUEL által.

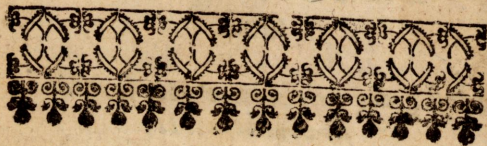
Anno 1690.

2. Tim. 3. §. 1. 5.

Kitsínységedtől fogván a' Szent
Írást tudgyad, a' melly tégedet
Bölcsé tehet az Idvösségnek
dolgában a' Christus Jესusban
való Hit által.

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR

Növedéknapló

1952 évi

51739

SZ.

PRÆFATIO.

A' Keresztyén Olvasoknak min-
den jót kíván Istentől, SIDERIUS

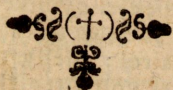
JANOS Tartzali

Prædikátor.

Mivel hogy e' világra való terem-
sünknek kiváltképpen való vége és
ezéllya az igaz Isteni ísméret, és annak a'
meg-ísmért Istennek szentleges nevének di-
tsireti és tiszteleti: szükség minden Keresz-
tyén embereknek az 5 Gyermekeket mind-
gyarást kitsínységektől fogván nagy szép
Isteni félelemben és jó erköltsőkben nevelni,
és a' Keresztyéni hitnek fő Agazatira, mi-
helyt az Ur Isten szállásra való erőt ad a' Ki-
tsínységeknek, meg-tanítani, és abban gyakor-
lani. E' végre rendeltetett volt regenten,
hogy az Atyáknak és Anyáknak tanítások
mellé, a' Tanítóknak is oktatása járulna, és
minden helyekben bizonyos orában, na-
ponként tanuság lenne, az hová a' gyerme-
kek és iffiú népek fel-gyülekeznének, és rö-
vid Kérdések és Feléletek által tanulnának
az Hitnek ágairól: melly tanításnak for-
máját nevezték volt a' régiek Catechismus-
nak. Mint hogy pediglen ez az jó szokás

fok helyekben meg-szünt vólt, és az hol vólt-is, nem mind egyenlő és egy formán való Catechismust tanítottanak, hanem ki edgyets' ki mást, a' kinek mint tette. Ehezképest jobbnak ítélők, hogy edgy bizonyos Catechismust írának, a' kit minden helyben a' mi Vár-megyénkben, egy aránt tanítanánk, hogy így, mikor, ha az Prædikátornak edgy helyből mátt helyben való menése lenne-is a' tanításnak módgyában ne lenne semmi változás, és így a' balgatók-is nagyobb éppületett vehetnének.

Noha pediglen a' mi nyelvünkön fok jámbor tudos és bősit embereknek olly igen szép íráfok és hafznos Catechismusok vagyon, hogy akar ki sem irhat mostan-is jobbat azoknál: De mind-az-által, mint hogy azok bő beszédvel irattatnak, hogy nem mint a' gyermeki elme meg-foghatná és meg-tanulhatná ehze-képest kin-szerittettünk valami olly rövid Compendiumot írni, kivel elsőben útat nyitnának efféle mélylyeb íráfoknak meg-értésére. Kérjük azért a' Keresztyéneket, hogy a' mit mi jó szándékból tselekedtünk, ok-is más végre ne magyarázzák; mert mi ebben semmit egyebet nem kerestünk, hanem tsak az Isten tisztességét, és az híveknek épületeket, kit engedgyen Isten szent Fiáért, Amen.

K É R D É S.

Keresztyén vagy é?

F E L E L E T.

Keresztyén vagyok.

Honnan mondatol Keresztyének?

A' Christustol, a' kinek én a' Ast. 11.
Psal. 2.
Jer. 23.
Luc. 1.
Deut. 8.
Job. 1.
Ast. 3.
Ps. 110.
Hebr. 9.
Keresztségben olly fogadást töttem, hogy tsak ötet egyedül akarom ilmérni szabadító Királynak, Isten akarattyára vezérő Prophétámnak, és olly Papomnak, a' ki nem tulkoknak, bárányoknak vérével, hanem az ő saját vérével áldozott én érettem.

Mitsoda tehát a' Keresztyén ember?

Olly személy, ki igaz hitnek Rom. 1.
Job. 13
Ast. 10.
Eeur. 6.
Lev. 22.
Mat. 23.
által, tsak az edgy Christuséreméből várja bünének bősá-nattyát és tehetsége szerint mindenben Istennek tiszttségére, és felebaráttjának hafznára igyekezik.

Mitsodaleg fő gondgya és tisztisze e világon a' Keresztyén embernek?

A 3

Hogy

Jer. 5.
Deut. 6.

Hogy az Teremtő és Meg-vál-
tó Istenét meg-ismérje, és ötet
mindenek felett bősüllye, és
tiszteltye.

*Miképpen kell az Istent ismerni
és tisztelni?*

Ugy a' mint magat a' szent
Írásban meg-jelentette, és a' mint
Luc. 16. o' maga kívánnya.
Mat. 15.

Misoda tehát az Isten?

Job. 4. Az Isten örökké való Lélek,
véghetetlen jó, igaz, szent, irgal-
mas mindenható, és szabad aka-
ratu, mindeneknek teremője,
és gondgya viselője, a' ki állatya-
ban, avagy Isteni természetben
edgy, de Izemélyében három
Atya, Fiu, és szent Lélek.

Hány az Isten?

Deut. 6. Tsak edgy, és nem több egy-
nél, az mint a' Moyses ötödik
Könyvének hatodik Részében
meg vagy on írva: Hald-meg-Íz-
raél, a' te Urad Istened edgy
Jehova Isten.

Miért tehát hogy hármat neve-

*zik, Atyát, Fiu, és Szent
Leleket?*

Ezzel

Ezzel mi három Istent nem
vallunk, hanem tsak azt akarjuk
a' szent Írással edgyütt jelenteni,
hogy az egy Isteniségben olly há-
rom Izemély vagy on, a' ki egy-
mástól kíváltképpen való tulaj-
donságokkal meg-választatik.
Mert azon edgy Istenségben né-
hol Atyáról vagy on emlékezet,
néhol ismét Fiuról, és Sz. Lélek-
ről. Azért a' ki Atya, nem lehet
a' Fiu, sem penig a' Fiu nem mon-
dathatik Atyának, így a' szent
Lélek is meg-választatik attól a'
kinek lelkének mondatik.

Bizonyítsd meg, hogy három

Izemély légy on az Istenségben?

I. Először meg-bizonyítatik
nyilván való írásból: Mert azt
mondgya a' Sz. János első leve-
lének ötödik részében: Hogy
hárman vadnak a' kik az égből
bizonytságot téfnek, az Atya, az
Ige, és a' szent Lélek.

II. A' Kereszttségnek formájá-
ból. Mert a' Christus azt paran-
tsollya a' Tanítványoknak, hogy
kereszteltyének Atyának, Fiu-

1. Job. 5.
Job. 14.
1 Cor. 15
Esa. 63.

Mat. 28.

nak, és Sz. Léleknek nevében.

Matt. 3. III Meg erősfittetett látható jelenés által is: Mert a' Christus keresztségekor az Atya Isten az égből száll, a' Fiu az Jordán vizében kereszttelkedik, a' Szent Lélek galamb képében reá száll a' Christusra.

IV. Az Apostoli Credo-is erre tanít, az holott egyenlőképpen mondgyuk, hogy hiszünk az Atyában, az Jesus Christusban, és a' szent Lélekben.

Mitsoda az Apostoli Credo?

Az mi hitünknek ágazartya, mellyben a' Keresztyéni vallás mind az Isten felől s' mind penig a' mi időfűgűnk felől az Apostolok irásából rövid summában bé-foglaltatott.

Mondhatja-e?

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, menynek és földnek teremőjében. Es JESUS Christusban, ő edgyetlen-edgy szűlött Fiában, mi Urunkban ki fogontaték Sz. Lélektől, szűleték Szűz

Szűz Máriától, szenvedé Pontius Pilátusnak alatta, meg-feszítették, meg-hala, el-temettették, szálla poklokra, harmad napon halottaiból fel támadá, méne mennyekben, ül a' mindenható Atya Istennek jobján, onnan lé-szen el-jövendő itélni eleveneket és holtokat. Hiszek szent Lélekben, hiszem a' közönséges Keresztyén Anya-szent-edgyházat, szenteknek edgyességét, bűneinknek bocsánattját, testünknek fel-támadását, és az örök életet, Amen.

Hány része van az A' Credo-nak?

Négy: Mert az első része tanít a' teremő Atyának személyéről. A' második a' Meg-váltó Fiúról. A' harmadik a' meg-szentelő Lélekről. A' negyedik az Anyaszent-edgyházról, és abban lévő hiveknek boldogságokról.

Mitsoda hát az Atya?

Az Istenségben első személy, ki az ő Fiát örök időktől fogva szűlte az ő állattyából, és bizo-
Psal. 2. Job. 1. Gal. 4.

nyos időben e' világra botsátot-
ta az emberi testnek fel-vételére,
és a' mi váltságunkra.

Miért mondatik Atyának?

Job. 1. Először; A' Christusra képest,
a' ki ő néki természet szerint
való fia.

Rom. 1. II. Mi reánk képest, mert im-
már minket is fiaiva fogadott a'
Christus által.

Mitsoda az Fiu?

Job. 1. Az Istenségben második sze-
Mich. 5. mély, ki az Atyának állatyából
1 Tim. 2. öröktől fogván született, és a' ki
az Isten között és miközöttünk,
közben járóvá rendeltetvén, az
időnek tellyes vótában emberi
testet vőtt fel a' Szűznek méhé-
ből, hogy az ő engesztelő áldo-
zattyával minket meg válthatna.

Bizonyítsd meg, hogy Isten lé-
gyen a' Fiu?

Isa. 9. Az Esaiás kilenczedik részé-
ben, erős Istennek, és örökké-
valóságnak Atyának mondgya.

Jer. 23. A' Jeremiás huszon harmadik ré-
szében Jehovának, mi igazsá-
Rom. 9. gunknak, és a' szent Pál örökké

áldan-

áldando Istennek nevezi.

Mitsoda a' Szent Lélek?

Az Istenségben harmadik sze- *Job. 15.*
mély, az ki egyenlő-képpen szár- *Gal. 4.*
mazik az Atyától és a' Fiutól, és *Job. 16.*
a' ki által az hivek meg-szentel- *Eph. 4.*
tetnek, és az örök életre el-pe-
tsételtetnek.

Bizonyítsd meg, hogy Isten lé-
gyen a' Szent Lélek?

Először meg-bizonyittatik a' *Matt. 28.*
Keressztségnek formájából Mert
szintén ugy keressztelkedünk a'
Szent Léleknek-is nevében, mint
szintén az Atyának és Fiunak ne-
vében.

II. A' Sz. Irásnak nyilván való
bizonságából, mert azt mond-
gya a' Szent Péter Ananiásnak:
Miért hazudala a' Sz. Lélek el- *Act. 28.*
len, mi nem embernek, hanem
Istennek hazudál. A' Sz Pál is *1 Cor. 3.*
azt mondgya, hogy mi Istennek *6.*
Templomi vagyunk, mert a' Sz.
Lélek lakozik bennünk.

III. Mert Istenhez illendő *Gen. 1.*
dolgokat tselekeszik, és terem- *Psal. 3.*
tőnek mondatik. *Job. 26.*
6. 33.

A 6

Elégé

*Elégé az idvösségre, hogy tudom
hogy egy az Isten állatgyámban de sze-
mélyében három?*

Nem elég: Hanem egyszer s'
mind azt is kell tudnod, minémű
akarattal légyen te hozzád ez az
igaz Isten. kiről edgy summában
Job. 1. önnön maga azt mondgya a'
Christus: Ugy szareté az Isten e'
világot, hogy az ő edgyetlen egy
Job. 6. szülőt Fiát érette adná, hogy
minden valaki őtet láttya, és hi-
szen ő benne, el ne veszfzen, ha-
nem örök élete légyen.

Honnan érthetem én azt meg?

A' Szent Irásbol.

Micsoda a' Szent Irás?

1. Pet. 1.
2. Tím. 3.
Matt. 15 Az Istennek szájából szárma-
zott Ige, melyet a' Prophéták,
Apostolok és Evangelisták által
a' mi tanulásunkra, és vigasztala-
sunkra meg irattatott.

Miért mondatik Szentnek

az Irás?

Először eredetire képest, mert
szent Istenről származott.

II. Mert szent emberektől
irattatott.

III. Mert

III. Mert szent dologra tanit.
IV. Mert az embereket is szent-
tekké téfzi.

*Meg-vadnak-e mindenek irat-
tatván a' Sz. Irásban?*

Valamik a' mi idvösségünkre
szükségessék vóltanak mindenek *1. Tím. 3.*
elégsséges-képpen, meg irattatta-
Job. 20. nak, nem szükség azért azt sem-
Matt. 15 mi emberi találmányokkal tol-
dozni, foldozni.

*Hány Része vagon a' Szent
Irásnak?*

Kettő: A' Törvény, és az E-
vangélium.

Micsoda a' Törvény?

Az Istennek igazságos itéleti-
Lev. 18.
ből származot tudomány, melly *Gal. 3.*
életet ígér, hogy ha bé tölthet-
tyük, de ha által hágyuk, kárho-
zattal fenyeget.

Bé-tölteri-e ember a' Törvényt?

Eönnen maga erejéből soha *Gal. 3.*
senki nem, de a' Christus bé-töl-
Matt. 5. tette mi érettünk, mert ő azért
borsáta magát a' Törvény alá,
a' mint szent Pál tanit, hogy min-
Gal. 4. ket kik a' Törvények átka alatt

valánk meg-szabaditana.

*Mitsoda haszna vagyom tehát
immár a Törvénynek?*

Rom. 3. Először; Mert az által ismér-
hetjük meg a' bünt mitsoda lé-
gyen.

II. Az mi erőtlenségünket
meg-mutatván, ugy-mint kézen
Gal. 3. fogva vezérel és igazgat minket
a' Christushoz.

III. Hogy légyen minékünk
Ex. 20. mint edgy tükörünk, a' mihez
képest tudgyunk jó móddal ren-
delni a' mi életünket, a' mint a'
Tiz parantsolat igen szépen e-
lőnkben adgya.

Mitsoda a' Tiz parantsolat?

Az Istennek két kő táblára
irattator Törvénye, kit Mojszes
által a' Synai hegyen ki ada, a'
melyben parantsollya az jót, és
meg-tiltya a' gonoszt.

*Hány parantsolat vagyom az
első Táblán?*

Négy. Kinek a' summája ez.
Matt. 22. igékben foglaltatik-bé: Szeres-
sed a' te Uradat Istenedet tellyes
szívedből, minden erődből és te-
het.

hetsegedből, és csak egyedül ő *Math. 4.*
néki szolgály.

*Hány parantsolat vagyom a'
második Táblán?*

Hat. Kinek rövideden való *Lev. 19.*
summája ez: Szeressed felebará- *Math. 22.*
todat mint tennen magadat, és *Math. 7.*
valamit magadnak nem kívánsz,
mással se tselekedgyed.

*Hól vagyom meg-irva a' Tiz
Parantsolat?*

Az Mojszes második Könyvé-
nek huszadik részében.

Mondhatja-e?

I. Hald-meg Izraél: En va- *Ex. 10.*
gyok az Jehova a' te Istened, ki
ki-hoztalak tégedet Egyiptom-
nak földéből, a' szolgálatnak há-
zából. Idegen Istenid ne legye-
nek tenéked én előttem.

II. Ne tsinály magadnak fa-
ragott képet, és semminémű
hasonlatosságot azokhoz, kik
oda fel az égben vannak, avagy
az ég alatt a' földön, avagy a' föld
alatt a' vizekben, ne imádgad és
ne tisztelgy azokat: Mert én
vagyok a' Jehova a' te Istened,
erős

erős boshfzú. álló Isten, ki meg-
látogatom az Atyának álnoksá-
gokat a' fiakban, harmad és ne-
gyed iziglen, azokban, kik enge-
met gyűlölnek: és irgalmaságot
tselekefzem ezeriziglen azokkal,
kik engemet szeretnek, és az én
parantsolatimat meg tartják.

III. A' te Uradnak Istenednek
nevét heában fel ne vegyed: Mert
az Ur nem hadgya büntetlen va-
laki az ő nevét heába vefzi fel.

IV. Meg-emlekezzél a' Szom-
batnak napjáról hogy meg szen-
tellyed azt: hat napon munkál-
kodgyál és minden dolgaidat el-
szerezzed, de a' hetedik nap az
Jehovának az te Istenednek
Szombattya: ne mily azon a'
napon semmit, se tennen magad,
se a' te fiad: se a' te leányod: se
szolgád, se szolgálad, se barmod,
se felléred, a' ki a' te kapudon be-
lől vagy. Merthat nap terem-
té az Jehova azéget, a' földet, és
a' tengert, minden benne való ál-
latokkal egyetemben, és az hete-
diken meg-nyúgóvók, annak-
okáért

okáért meg-áldá az Jehova az
Szombatot és meg-szentelé őtet.

V. Tiszteljed Atyádat és A-
nyádat, hogy hoshfzú életű légy
e' földön, mellyet az Jehova a'
te Istened ád tenéked.

VI. Ne ölly.

VII. Ne paráználkodgyál.

VIII. Ne orozz.

IX. Ne szóly a' te felebarátod
ellen hamis tanú bizonyágot.

X. Ne kívánnnyad a' te feleba-
rátodnak házát, se feleségét, se
szolgáját, se szolgáló leányát, se
ökrét, se számárát, és semminémű
marháját, a' mi felebarátodé.

Ertem imár a' Törvényt mond-

*meg a'z-ű m'iroda az Evan-
gelium?*

Az Istennek kegyelme és ve-
lünk meg-békélése felől való ör. *Luce. 2.
Rom. 5,*
vendetes izenét, mellyben az Ur
Isten biztat minket hogy bűnünk
miatt kétségben ne esünk, mert
immár ő minékünk a' Christus. *Matt. 8.*
ban kegyelmes Atyánk, és bű-
nünket meg-botsátván minden
javaiban rézfesíteni akar a' Chri-
stusban való igaz hit által. *Rom. 5.*

Mitsoda az igaz hit?

Jakob. 1.
1 Tim. 1.
Eph. 2.
1 Cor. 1.
Az Isten igiretiben és fogadásában való tökéletes bizodalom, mellyel el-hízi a' Keresztyén ember azt minden kétség nélkül, hogy az Isten az ő igereti szerint ő néki minden bűnét meg-botsáttya, és az örök életet meg-adgya a' Christus kedvéért, ki minékünk lőtt igazságunk, vált-ságunk, és Isten előtt való meg-igazulásunk.

Mitsoda a' mi Isten előtt való meg-igazulásunk?

Rom. 3.
Psal. 32.
Rom. 4.
A' Christus érdemének és igaz-ságának minékünk hit által való tulajdonítása, hogy mi az által a' bűnnek terhetől és a' kárhozat-tól szintén ugy meg szabadúl-lyunk, mint ha tulajdon mi ma-gunk tselekedtük volna mind azokat, valamiket a' Christust se-lekedet mi érettünk.

Miképpen tehettyük ezt miénk?

Rom. 2.
Tit. 2.
Rom. 3.
Tsak az egy Christus érdem-ben való igaz hit által. Mert mind ezek Isten kegyelméből vad-

vadnak, nem az mi érdemünk-ből vagy jó tselekedetinkből.

Nem idvözülhetünk é hát a' jó tselekedet által?

Nem. Mert a' mi tselekedetünk a' jónak még tsak nevét sem érdemli, holott minden mi igaz-ságunk hasonló az undok vérben ferteztetett ruhához, és nintsen sohul edgyetlen-egy igaz-is az ki jót tselekedne, a' mint az Irás szól.

Esa. 64.
Esa. 59.
Rom. 3.

Hát ugyan nem szükség jót tse-lekedni?

Igen is szükség, de nem azért, hogy abból valami érdemet vár-nál, avagy az által akarnál idvö-zülni, mert arra nem elégséges.

Hát miért?

I. Mert Isten parantsollya, és ditsiretik belőle.

Dan. 2.
Esa. 1.
Matt. 5.
1 Cor. 10.
Ephes. 4.

II. Mert szent életre nem fer-telmességre teremtetünk.

Coloss. 3.
Tit. 2.
Jacob. 2.

III. Mert a' Hit a' nélkül sem-mi és holt állat.

Mate. 2.
2. Cor. 9.
1. Pet. 2.
Ephes. 2.

IV. Hogy egyebeknek jó pél-dát adgyunk. Még ellenfegink-től-is se szidalmaztassunk, és az szent

Deut. 28. szent Leiket bennünk meg-szo-
moritván az Istennek haragját
Esa. 1. fejünkre ne vonnyuk.

*Hogy ha azért nem a' mit csele-
kedetinkből, hanem csak a' Christus érde-
méből vagyok az időtség, miképpen
kell énnekem ismérnem
a' Christust?*

Esa. 9. Ugy, hogy szemléében hid-
Gal. 4. gyük és ismérjük ötet lenni igaz
1. Tim. 2. Istennek és igaz embernek edgy-
Aclor. 4. szer-s' mind, és hogy tisztí szerént
Hebr. 4. ő legyen minékünk olly közben-
járónk, az ki a' mi idvőségünket
tökéltetessen helyére állatta, és
az Menyországnak bé-zárlatott
kapuját meg-nyitotta.

*Miért kellett a' közben-járónak
Istennek és Embernek lenni egy-
szer-s' mind?*

Azért, hogy így mind a' ket-
tőnek természetéhez férvén, a'
békefeget vighez véhetné, az I-
stennek tanácsát értené, és Isteni
hatalmával minden ellenséginket
meg-győzhetné: Embersége sze-
rint pedig a' mi bűneinkért szen-
vedhetne, és nyomoruságinkat
meg-kostolván, tudna rajtunk
könyörölni.

Mi-

Mitsoda a' Christusnak tisztí?

Hogy az ő egyszer való halá-
lának és vére hullásának jó illatu
áldozattyával az Istennek harag-
ját meg-engesztelje, és az Adám-
ban mi tőlünk el-veszett jókat ú-
jobbba helyére állassa, a' mint
ezt a' Sacramentomok igen szé-
pen előnkben adgyák.

*Mitsodák ezek a' Sacramen-
tomok!*

Az Istennek ígéreti mellé adat-
tatott külső éslátható sz. jegyek,
mellyekkel úgy mint függő pe-
tsétekkel szokta Isten meg-erős-
síteni az ő ígéretit és fogadásit.

*Hány Sacramentom vagyon il-
lyen az Új Testamentomban?*

Tsak kettő: A' Kereszttség,
melly által újjonnan születtetünk
és bé-számláltatunk az Istennek
háza népe közzé: Es az Urnak
vég Vatsorája, a' melly által
élünk és tápláltatunk naponként
az Istennek házában.

Mitsoda a' Kereszttség?

Christus Jeshuól szereztetett
Sacramentom avagy szent jegy,
melly

Mat. 28. melly léfzen vízzel való mosog-
rás által, Atyának, Fiunak, és Sz.
Léleknek nevében, az mi újon-
nan való születésünknek és bü-
nünk bocsánattyának bizonyosá-
gára, és hogy a' Pogányoktól a'
Keresztyének ezzel meg-válasz-
tassanak.

*Miért mondod Sacramentom-
nak a' Keresztiséget?*

A' frigy kötésre képest, a' melly
léfzen a' Kereszttségben, mert a'
Deákok Sacramentomnak hívák
azt az esküvésnek formáját, a' ki-
vel a' Vitézek az ő Uroknak Záfz-
lojok és hűségek alá esküsznek.

*Mit fogad Isten a' kistsiny Gyer-
meknek a' Keresztiségben?*

Azt, hogy ő néki mindenek-
ben kegyelmes Atya léfzen, bü-
nét meg-bocsáttya, és minden
javaiban a' Christus által részese-
téfzi.

*Mit fogad a' Gyermekek az
Istennek?*

Azt fogadgya, hogy soha más
Istent az kívül ismérni nem akar,
hanem a' kinek nevében meg-
kereszt-

keresztelkedett, annak az ő záfz-
lója, alatt hiven akar vitézkedni,
és hűségben végig meg-maradni.

Miből áll a' Kereszttség?

Vizből a' mint szemünkkel lát-
tyuk, mert minden Sacramen-
tomban kettőnek kell lenni kül-
ső látható jegynek, és belső lát-
hatatlan dolognak a' kit a' külső
jegy példáz.

*Mit példáz a' Kereszttségben
való viz?*

A' Christus Jესusnak Vérét, és Job. 9.
annak drága hasznát, hogy csak
a' mosogatott meg minket min-
den bűneinkből, mint szintén a'
viz a' külső szennyet el-mossa, és
a' rutat széppé téfzi.

*Miért kell Atyának, Fiunak, és
Szent Léleknek nevében keresztel-
kednünk?*

Azért, hogy ebből meg-értsük
az mi idvőségünknek rendit és
modgyát, hogy minket az Atya Tit. 3.
Isten az ő Fiáért véfzen csak ke-
gyelmében, és az ő szent Lelké-
vel szűl újonnan az örök életre.

Mit so-

Mitsoda végi és haszna vagyon
a' Kereszttségnek?

Először, ezzel meg-választatunk a' pogányoktól, kik a' Christusnak ismereti kívül vadnak, és semmit nem tudnak idvességek felől.

II. Bizonyosá téssen az mi újonnan való születésünk.

III. Biztat minket az Istennek kegyelme, és bűnünknek bocsánattya felől, hogy a' melly bizonynyalláttuk, hogy a' víz fejünkre töltetik, szintén olyan bizonynyal el hidgyük, hogy a' Christus kedvejért minden bűnünk minékünk meg-bocsáttatott.

IV. Meg-mutattya a' mi állapotunkat, mitsodák voltunk ennek előtte, mostan mitsodák vagyunk, és jövendőben mitsodák leszünk.

Miképpen?

Mert először előnkben adgya, hogy mi az elébbi szentségben, *Rom. 1.* kiben Isten teremtet volt, meg-nem maradtunk, hanem a' bűnek sárában keveredtünk, és igen szü-

zükölködünk az újonnan való születésnek főördője nélkül.

II. Az jelenti-meg, kinél talál-lyuk-meg mi ezt az idvösséges ferdőt, tudni illik: tsák az edgy Jesus Christusnál, a' ki az ő vére-val mosogatott meg-minket minden bűneinkből. *1. Job 4.*

III. Előnkbe adgya mely igen nagyban állyon a' Christusnak a' mi idvösségünk, az ki nem arannyal sem ezüsttel, hanem az ő dragalátos vérével váltott meg minket. *1. Pet. 2.*

IV. Emlekeztet a' mi tisztunk-re és hivatalyunkra, hogy mind a' Christus jó voltát meg-bötsülyük s'-mind penig mi magunkat, ha immár meg-feresztettek, és tiszta inget adtak reánk, ne térjünk vissza a' förtőre és okadásra, a' mint szent Péter szól. *2. Pet. 2. Prov. 25.*

Ertem immár a' Keresztiséget,
mond-meg azt-is mitsoda az
U'r Varsordája?

Christus Jესus-tól szereztetett Sacramentom avagy szent Jegy, mellyben a' Kenyér és a' Bor a'
B Chri-

1 Cor. 11 Christus testének és vérének ve-
Matt 26 lünk való közlésének bizonysa-
Marc. 14 gára úgy osztogatattik, hogy va-
Luc. 22. laki testi szájával észí az a' Ke-
nyeret, és iszja azt a' Bort, ugyan
azon ember egyszer s' mind igaz
hitnek általa végye a' Christusnak
testét és véré: bűnének bocsánat-
tyára, és hitnek erősítésére.

*Miért nevezetik Vatsor-
ának?*

Mert a' Christus estve későn
1 Cor. 11. vatsorának idején szerzette.

*Hány dolog kívántatik
az Úr Vatsorájához?*

Négy: Az mint a' Christusnak
szerzéséből elfünkbe vehettyük.

Mellyek azok:

I. Először, a' külső éltető ál-
latok, a' kenyér és a' bor.

II. A Christus teste és vére.

III. Az Istennek ígéje.

IV. A' külső tselekedet, avagy
az osztogatásban való ceremé-
nia.

Mire való a' kenyér és a' bor?

Hogy a' külső és látható álla-
toknak természetekben előnk-
ben

ben adattassék a' Christus teste-
nek és vérének haszna.

Mi módon?

Ugy, hogy miképpen a' mi te-
stünknek táplálására nintsen soha
semmi jobb eledel a' kenyérnél
és bornál: Így el-hidgyük bizo-
nyal, hogy tsak a' Christus teste
és vére az, a' ki által a' mi lelkünk
táplálatik és meg-tartatik az ö-
rök életre.

Job. 6.

*Miért mondgya a' Christus a'
kenyerit ő testének?*

Tisztire és jegyzésére képest:
Mert a' kenyér az ígének általa
rendeltetik arra, hogy Christus
teste legyen. De nem valami el-
változás avagy el tűnés képpen,
hanem látható bizonyság tétel-
lel.

*Miért nevezi a' Pohárt Új Te-
stamentomnak az ő vérében?*

Mert a' Poharban lévő bor
bizonyossága az Isten Idvezítő ke-
gyelmének, és a' Christus vére ki-
ontásának a' mi bűneinknek bo-
csánattyára.

Jelen vagyok-e hát a' Christus
teste a' Vátsorában?

Mat. 23. Igen is jelen vagyok az ő igaz
ígéreti és fogadása szerint, az mi
hitünknek, de nem az ostyában
avagy a' kenyérben, sem nem az
kenyér alatt, hogy azt valaki fog-
gal rághatná: hanem hittal fog-
hattyuk meg noha a' meny or-
szágban vagyok, mert az hitnek
olly hoszfű keze és nagy ereje
Heb. 10 vagyok, hogy a' távoly és remén-
ség alatt való dolgokat is, a' mint
szent Pál szölli, jelen valókká
téli, és magához kaptsollya.

Holott vagyok hát mostan a'
Christus teste?

Act. 5. Az égből; Mert ott kell ő né-
ki lenni, azt mondgya szent Pé-
ter, mind világ végezetiglen, és
onnan jő el, nem elébb, hanem
az utolsó napon, itélni elevene-
ket és holtokat, a' mint a' Cre-
dóban vallyuk.

Hogy ha a' Christus teste mostan

az égből vagyok, és itt a' földön nincsen,
szóhat az Ur Vátsorájában csak ke-
nyeret és bort vészünk-e
mi?

Nem

Nem csak kenyeret és Bort:
hanem egyszer s' mind a' Chri-
stus testét és vérét is vészszük. De *1 Cor. 10*
mint hogy az eledel két-féle, kül-
ső és belső, avagy testi és lelki, így
az ételnek is módgya két-féle:
Mert a' külső eledelt a' kenyeret
és bort testi szájunkal vészszük, *Phil. 3.*
és meg is eszszük és iszszük: de *Gal. 2.*
a' Christus testét és vérét, az ki
lelki eledel, ísmét lelki szájunkal,
az az, igaz hitünkkel vehettyük,
az ki mind az égig fel-hat.

Miért mondgya hát a' Sz. Pál; 1 Cor. 11
bögy a' Pohár a' Christus véré-
nek és a' Kenyér az ő testének velünk
való közlése?

Hogy meg-értsük, minémű
nagy szövetség vagyok a' külső
jegy között, és az jegyzendő do-
log között; Es hogy az Ur Va-
tsorájában nem csak kenyeret és
bort vészünk, hanem, egyszer-
s' mind a' Christus testét és vérét-
is vészszük: mert a' kenyér és
bor nyilván való tizimere, és ugy-
mint záloga a' mi Christussal való

B 3

edgye

edgyesülésünknek, és igaz hit által a' Christusban való béoltatásunknak.

Ha nem szólított semmit a' Szent Pál az hit dolgáról, hanem inkább azt jelenti, hogy a' kenyérrel edgyütt rágjuk a' Christus testét, és a' borral edgyütt testét szájunkkal iszadjuk az ő vé-
rét?

Azt akarják bezzek sokan kihozni belőle, de nem lehet, mert mindgyarást ilyen szörnyű dolog következne belőle: Hogy ha a' Christus testét és vérét szintén úgy foggal rágnók és meginnók, mint a' kenyeret és a' bort: Tehát mint szintén a' kenyér és bor, minck utánna meg-efszűk és iszszuk, tellyeffeggel mi testünké és vérünké lészén, így a' Christus teste és vére-is meg-emész-tetvén, mi testünké és vérünké változnék, és így Christus teste és a' mi testünk csak edgy test lenne, melly lehetetlen dolog.

Eph. 3.

Azért lelki eledel ez, nem testi, és csak az hit által lehet a' mi Christussal való edgyesülésünk.

Lám

Lám azt mondgya Christus a' Sz. Jánosnak hatodik részében, hogy az ő teste valóságos étel, és az vére valóságos ital?

Mi-is ugyan azont vallyuk, hogy valóságos étel és ital, de nem a' testnek, hanem a' léleknek. Mert ugyan ott azt mondgya a' *Job. 6.* Christus, hogy a' test önnön magában semmit nem használ, ha színte azt valaki fogával meg-rághatná-is, hanem a' Lélek az, a' ki minket az örök életre meg-elevenit.

Az Igének mitsoda használva azon az Ur Vátsorájában?

Nem az, a' mint a' Pápisták tanítanak, hogy annak ereje által a' kenyérnek és bornak természeti el változnék, és a' kenyér húfsá, avagy testé tünnék, és a' bor véré, hanem hogy az által a' kenyér és a' bor meg-szenteltessék, az *1 Cor. 11* az, szent dologra úgy rendeltessék, hogy abból végét és hasznát az Ur Vátsorájának mindenek meg-értsek, mert ez immár nem

B 4

ol-

ollyan mint az othon való közönséges Kenyér és Bor, hanem szent és lelki dologra rendeltett.

Mitsoda dolog leévántatik

még is az Ur Vatsorájában?

A' külső tselekedet, avagy az ofztogatásban való ceremonia.

Mellyik az a' Ceremonia?

Mint hogy az Ur Vatsorájában két rendbeli emberek vadnak, az Tanítók, kik ofztogattyák és továbbá a' vévő személyek; így a' Ceremonia-is két-féle.

Mitsoda tisztelik a' Tani-

tökmak?

^{1 Cor. 11.} Hogy a' kenyeret és a' bort kezekben vegyék, azt még szentellyék, az az, az Isten ígéjéből bősületit, hasznát, és végét előszámlállyá, meg-szegjék, és a' vévőknek ofztogásák, hirdetvén az Urnak halálát.

Mit kell a' vévőknek tsele-

kedniek?

^{1 Cor. 11.} Először, meg-kell magokat próbálni.

II. El

II. El kell fogni a' kenyeret és a' bort.

III. Meg kell enni és innya.

IV. Az Urnak halálát nagy hálá-adással kell emlegetni.

Miben áll a' meg-probálás?

Először: Az igaz Isteni ísmé- ^{Job. 3.} retben, és annak hozzánk való jó akarattyának értésében.

II. Az Ur Vatsorája felől va- ^{1 Cor. 11} ló igaz tudományban, ennek titkos ereje, méltósága, végi és hasznai felől való bizonyos értelemben.

III. Az hitnek erősségében, ^{Jacob. 1.} ^{Rom. 3.} ^{Rom. 4.} hogy kétség nélkül el-hidgyük azt, hogy olly igen nagy az Istennek irgalmassága, hogy ha mind e' világ bűnét meg-tselekedtük volna-is, a' Christusért mind meg-botsáttatik minékünk: Sőt ha tsak két avagy három embernek tött volna-is Isten ígéretet az idvőség felől, de még annak is mi volnánk az edgyike.

IV. A' poenitentia tartásban,

B5

min-

Matt. 3. minden tzigéres vétkeknek el-
2 Cor. 6. tavoztatásában, és Isten szerént
való életben.

1 Cor. 10. V. Az atya fiui szeretetben
hogy miképpen mindnyájan
edgy Urnak afztaláról edgy ke-
nyérből öttünk, és edgy pohár-
ból ittunk minden személy való-
gatás nélkül: Így mindnyájan
edgymás szeretők legyünk, min-
den haragnak és gyűlölségnek
ellenemondgyunk.

*Miért kell kezünkben vennünk
és meg-ennünk a' kenyeret
meg-innunk az
Bort?*

Hogy ezzel mi bizonyágot
tegyünk, hogy mi nagy örömezt
és jó kedvelvefzszük. sőt ugyan
két kézzel kapjuk a' Christus Je-
susnak velünk való jó tétémé-
nyét, és ő véle úgy akarunk ed-
gyesülni, hogy ő minékünk fe-
jünk, mi peniglen ő néki tagjai
vagyunk.

*Miképpen kell a' Christus halá-
lát emlegetni?*

Nem tsak nyelvünkkel, és nem
tsak

tsak edgy órában, hanem tellyes
életünkben meg-kell arról emle-
keznünk, és hálákat adnunk a'
Christusnak velünk való jó tété-
menyeről, és magunkat tellyes-
seggel a' Christusnak úgy aján-
lyuk, hogy minden istentelenség-
nek és e' világi gonosz kívánsá-
goknak ellene mondván, tsak ő
néki igyekezzük kedvét keresni,
és az ő akarattya szerint élni.

*Mi végre kell az Ur Vatsorá-
jával élni?*

Először; A' Christusban tött *Gen. 7.*
Isten ígéretinek és kegyelmének
bizonyosságára.

II. A' Christus halálának em- *1 Tim. 1.*
lekezetire. *1 Cor. 11.*

III. Bűneinknek botsánattyá-
nak meg-petséltésére.

IV. A' Christussal való edgye- *1 Cor. 10.*
sülésünknek erősségére.

V. Az atya fiui szeretetnek
bizonyosságára.

VI. Hitünknek erősségére az
Istennek hozzánk való jó akarat-
tya felől. Mert holott az ő Szent *Rom. 8.*
Fiát érettünk adta, kinél drágább

marhája nem vólt, vallyon s' mitsoda lehetne immár olly dolog, kit ő töle könyörgésünk által meg nem nyerhetnénk.

Mitsoda a Könyörgés?

Jac. 1.
Job. 16. Lelki és testi jóknak igaz hitből való kérése Istentől a' Christus nevében, és az el-vótt jókért való halá-adás.

Kinek kell könyörögni?

Ex. 20.
Deut. 6.
Matt. 4. Tsak egyedül az Istennek, a' ki minden jóknak kút-feje, és ki az ő tisztességét semmi teremtet állattal nem közölheti.

Miért kell tsak egyedül az Istennek könyörögni?

Rom. 10.
Ps. 146. Először, mert az igaz könyörgés az hittel edgyüvé kötötett, és a' kinek könyörgünk, hitünknek és bizodal munknak is kell abban lenni, ki tsak az élő Istent illeti.

Job. 1.
Ex. 12. II. Mert tsak az Isten tudja és láttya egyedül minden helyben lévő könyörgőknek szükségeket és sziveket által látván,
tsak

tsak sohajtásokat-is tudgya mit téssen.

III. Mert tsak ő egyedül az *Gen. 17.* mindenható a' ki minden-felé el-érkezik, és kinek mindenre elégége vagyon.

IV. Mert esküvéssel fogadta, *Es. 42.* *Jer. 17.* hogy az ő tisztességét és ditsire-tit másnak nem engedi, sőt átkozotnak mondgya, valaki teremtet állatban veti reménségét.

Hány dolog kívántatik az igaz Könyörgéshez?

Hat, kíváltképpen.

Mellyek azok?

Először; Az igaz Isteni ísmé-*Job. 4.* *Heb. 11.* ret, hogy bizonyos légy benne, és tudgyad ki légyen az, a' kinek könyörgesz, és mitsoda akarat-tal légyen hozzád.

II. Az igaz hit, és az Isten igé-*Rom. 10.* *Hebr. 11.* retiben való tökéletes bizodalom a' Christus kedvéjért, hogy semmit ne kételkedgyél annak *Jac. 1.* meg-nyerése felől, a' mit Istentől *Matt. 17.* *Rom. 8.* kívánsz.

III. Az alázatosság és szívek
Gen. 32. töredelmes volta, hogy magunk-
Dan. 9. nak és a' mi érdemünknek sem-
mit ne tulajdonítsunk, avagy
abból valamit ne várjunk.

Esa. 1. IV. A' jó lelki ismélet és szí-
vünknek tisztaságá, hogy az Isten
eleiben tiszta kezet emellyünk-
fel, a' mint szent Pál szoll: Mert
a' bűnben heverő fertelmes em-
bereket Isten meg nem halgattya.

V. Hogy olly dolgot kíván-
nyunk Istentől, az ki az ő tisz-
teségének és törvényének ellene
ne legyen: mert ottan nem kö-
nyörgés, hanem káromlás léfzen.

VI. Hogy magunkat minde-
nettől fogva az Isten akarattjára
Matt. 6. bizzuk, ő néki módot és időt ne
Judit. 8. szabjunk, se peniglen segítségé-
nek határt ne velsünk.

*Miképpen kell tehát könyör-
geni?*

Megtanít Christus URUNK
Szent Máthénak hatodik részé-
ben, az hol így szoll: Mikoron
könyörögtök ezt mondgyátok:
Mi Atyánk, ki vagy, &c.

Hány

*Hány része vagyon a' könyör-
gésnek?*

Három; Mert az első részé-
ben azt jelentjük, mihez képest
merjük mi bizodalommal já-
rulni könyörgésünkben az Isten-
hez: Azért tudni illik, mert mi-
nénkünk jó akaró Atyánk a' Chri-
stusban. A' második részében
hat rendbéli kérés vagyon, ki-
nek az hármia Isten tisztességére
néz: az hármában penig mi ma-
gunknak való jót kívánunk. Az
harmadik részében okát adgyuk,
miért kellyen az UR Istennek
minket meg-halgatni, tudni illik,
mert mi ő népe és országa va-
gyunk, és ő néki elégsége avagy
hatalma is vagyon a' meg-adás-
ra, és hogy továbbá abból, ha
meg-tselekedí, az ő neve is mind
örökkön örökké ditsírtetik és
magasztaltatik.

*Mire való az AMEN, a' Mi-
Atyánknak utolsó tsit-
kelye?*

A' mi

A' mi hitünknek és Istenben
való bizodalunknak meg-je-
lentésére, hogy mi bizonnyal el-
hittük, hogy a' mit Istentől ké-
rünk, minden kétség nélkül szin-
tén úgy meg-adgya, a' mint
hogy az AMEN való-
ságot téfzen.

*Psál. 6. Gloria, laus & honor Tibi sit,
v. 3. Rex Christe Redemptor,
Mat: 21. Qui infantum laudem perficis
v. 16. ore tuam.*

KITSINY

KITSINY
GYERMEKEKNEK
Naponként való Reggeli
és Estvéli Könyörgések-
nek módgya.

UR Isten, mi kegyelmes, szerel-
mes Sz. Atyánk, ki minden ál-
latoknak nagyoknak és kitsinyek-
nek kegyelmes gondgya-viselője,
oltalmazója és tápláló Attya vagy:
Nagy hálákat adunk Sz. Felséged-
nek, minden időbeli gond-viselé-
sedért, ez étszakai (ez mai táplálásod-
ért,) oltalmazásodért-is, Sz. Fiad-
nak az Ur Jesus Christusnak álta-
la, Amen.

Vízontag Felségednek, mint
kegyelmes Atyánknak, alázatossan
könyörgünk, hogy mind most s'
mind ennek utánna egész életünk-
nek rendibé, örizz-meg oltalmaz
meg

még Várasunkal, Ecclesiánakal, és házunk népével egyetemben, minden lelki és testi veszedelmektől, adgy egészséget, és jó Napot, (jó *Erfzakát*) Szent Fiadnak az Jesus Christusnak, általa.

Más Reggeli Imádság.

Mindenható kegyelmes Attya Isten, halálat adunk tenéked hogy minket ez Ejel illy kegyelmessen meg-öriztél, és e' mai Napot adtad érnünk: Kérünk tégedet, botosáfd-meg minékünk, a' te szerelmes Fiadért, az Jesus Christusért minden bűneinket, és adgyad minékünk a'te Szent Lelket, hogy ez egész napon tenéked hiven szolgálhassunk. Tarts-meg és oltalmaz meg testünkben, lelkünkben, és erőssits-meg az ördögnek minden kísérteti ellen, és őriz meg egész életünkben minden veszedelmektől, a' mi Urunk Jesus Christusnak általa, Amen.

Estvéli

Estvéli Imádság.

Ur Isten mi menyeyi Sz. Atyánk, halálat adunk tenéket, hogy minket e'mái Napon illy kegyelmessen meg-öriztél és meg-tartottál. Kérünk tégedet, botosáfd-meg minékünk minden-némű bűneinket, a' te szerelmes Fiadért a' Jesus Christusért. És oltalmaz meg testünkben, lelkünkben, minden veszedelemtől, hogy még aluvásunk-is a' te ditsőffégedre legyen. Engedgy könnyebséget és vigasztalást minden betegeknek, és kisergetben kesergő sziveknek, a' mi Urunk Jesus Christusnak általa, a' ki minket így tanított könyörgeti: *Mi Atyánk, &c.*

M. A. S.

Halálat adok tenéked én menyeyi Sz. Atyám, az Jesus Christusnak, a' te szerelmes Fiadnak általa, hogy engemet e'mái napon ingyen való irgalmafságodból, és

jó

jó voltodból meg-óltalmaztál. Es
kérlek tégedet, hogy nekem min-
den bűneimet, mellyeket tseleked-
tem, s' a' mellyekkel meg-bántot-
talak, meg-botsáflad, és engemet
ez Ejjel kegyes irgalmaságodból
meg-tarts. Mert én, én magamat,
testemet, lelkemet, és mindene-
met a' te kezeidben ajánlom, a' te
Szent Angyalod légyen én velem,
hogy az ördögnek semmi biro-
dalma rajtam ne leheffen, Amen.

Asztal-áldás.

MIndeneknek szemei Te reád
néznek Ur Isten, és te adtz
azoknak eledelt alkalmas idő-
ben: Meg-nyitod a' te kezeidet,
és bé-töltesz minden lelkes állato-
kat a' te áldásóddal.

Mindenható kegyelmes Ur Isten
mi mennyei szent Atyánk, áldgy-
meg minket, és a' te ajándékodat,
mellyeket a' te bőséges jó voltod-
ból

ból hozzánk veszőnk testünknek
táplálására, a' te Szent Fiadnak, a'
mi Urunk Jესus Christusnak általa,
Amen.

Etel után való Hála-adás.

Ur Isten mi mennyei Szent A-
tyánk, hálákat adunk tenéked
a' te el-vőtt javaidért, mellyekkel
a' mi halandó testünket tápláls.
Es kérünk téged, hogy kivált kép-
pen szűly minket újonnan az Evan-
geliomnak tudománya által, az ö-
rök életnek reménségere, a' mi U-
runk Jესus Christus által, ki te ve-
led él és uralkodik mind örökkön
örökké, Amen. *Mi Atyánk, &c.*

Más, a' Soltárból.

Adgyatok hálát az Urnak, mert
jó és az ő irgalmasága örökké
meg-maradandó, ki ad eledelt
minden testnek, ki meg-adgya az
barmoknak az ő elegeket, és az
Hollófiaknak, őtet segítségül hi-
vók.

vóknak, ki nem gyönyörködik
valamely Lónak erősségében, sem
nem kedveskedik a' Férfinak szá-
raiban, de gyönyörködik az Ur
azokban, a' kik őtet félik, és az ő
irgalmaságát reménlik.

*Ez után a' mi Atyánkot mondha-
tod és utolján ez rövid Imádságot is
hozzá adhatod:*

Halákat adunk tenéked Ur Isten
mi mennyei szerelmes Szent
Atyánk, a' mi Urunk Jesus Chri-
stusnak általa minden te ajándéki-
dért és jó teteményidért, ki élsz és
uralkodol mind örökkön örök-
ké, Amen.

*Az jóban való végig megma-
radásért.*

Mit használnak én Istenem, és
én idvelegem, a' jószágos tse-
lekedetek; a' végig meg marada-
ra való ajándék nélkül? Mi haszn
az jó szerentsés hajón járának,
ha

ha az Ré-parton el-merül az Hajó?
Avagy mi haszna a' jó szántas ve-
tésnek, és a' szépen ki-kelésnek, ha
az aratás idején el-vész az Gabona?
Semminémű tökéletes élet, semmi
jószágos erkölts, nem juthat a' ből-
dagságnak nyugodalmára, a' ve-
gig meg-maradás nélkül, mert te,
igaz Isten, mindeneket abba az ál-
lapatba itilisz, meg, mellybe halála
oráján találisz, és a' mely felé dől az
fa, ott marad mind örökké.

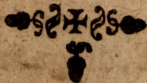
Ezt azért, a' dragalátos ajándékot
mellyet csak te egyedül adhatz, ir-
galmas Isten, önts a' te méltatlan
szolgád jelkébe, hogy semmi há-
borúság és kifizet, semmi fáradtság
és kár vallás, semmi öröm és viga-
ság, semmi gyönyörűség el ne sza-
lljon engem a' te szerelmedtől,
és az Istenes élettől. A' te szerelmes
Szent Fiadnak, a' mi Urunk Jesus
Christusnak, drága Szent véréjért,
AMEN.

Quo-

Quovistetopore.

URam mi reánk az te szemid uigyzának, s' a mi Országunkra, és Országunknak Fejedelmére, s' ez mi Városunkra, és minden helyben lévő Keresztyénekre: Széltéséggel, békés szeretettel, és minden szükséges dolgáinkban jó szerentsékkal, kegyelmes hozzánklevén, minket áldgy és ajándékozz, kegyelmes hozzánklevén, &c.

V E G E.

és
-
-
-
ik,
ha

Az

Ain

Ain

Ain

Ain

Ain

Ain

Ain

Ain

